

Ajuntament de Castellar del Vallès

Fil: el riu com a fil de vida

Introducció

L'any 2003 els ajuntaments de la conca del riu Ripoll, juntament amb el Consell Comarcal del Vallès Occidental van començar a treballar amb dos socis de França i Itàlia per tal de presentar-se a la convocatòria dels fons europeus FEDER. En concret a la iniciativa comunitària Interreg III, de cooperació transnacional (tipus B) a l'espai de la Mediterrània Occidental (MEDOCC), per al període 2000-2006.

Els treballs s'iniciaren amb reunions primerament a Nàpols, Itàlia (febrer del 2003), seguidament a l'Isle-sur-la Sorgue, França (juny del 2003) i al Vallès Occidental (novembre de 2003). Fruit d'aquestes trobades, amb els treballs realitzats per cada soci i coordinats per una consultoria francesa, es va elaborar el projecte *Fil, el riu com a fil de la vida*. El mes d'abril del 2004, el Comitè de Programació de la iniciativa comunitària Interreg III B MEDOCC va aprovar subvencionar el projecte amb 720.000€ dels fons FEDER, d'un pressupost total de 1.695.500€. El cost previst de les actuacions a desenvolupar al Vallès Occidental és de 439.000€, amb un finançament del 50% del fons FEDER (219.500€).

Es van signar un conveni entre el Consell Comarcal i els dos socis transnacionals, un altre entre el soci promotor del projecte i l'Autoritat de Gestió del Programa MEDOCC de la Comissió Europea i un últim entre el Consell Comarcal del Vallès Occidental i els sis municipis riberencs.

L'objectiu general del projecte era crear un marc metodològic comú que permetés el desenvolupament d'actuacions de millora qualitativament l'entorn i l'ús dels rius de les regions participants. Especialment en l'àrea del patrimoni natural, l'oci i el turisme mediambiental, amb la voluntat final de generar llocs de treball en aquest àmbit.

Els territoris europeus associats

Els territoris europeus associats al projecte són el riu Sarno a la Campania (Itàlia) representats per l'organisme del Patto Territoriale dell'Agro Nocerino Sarnese, que són els caps de fila del projecte, el riu Sorgue a la Vaucluse (França) representats per la Communauté de Communes du Pays des Sorgues et des Monts de Vaucluse i el Ripollal Vallès Occidental (Espanya), representat pels ajuntaments de la conca (Sant Llorenç Savall, Castellar del Vallès, Sabadell, Barberà del Vallès, Ripollet i Montcada i Reixac) i el Consell Comarcal del Vallès Occidental.

La conca del Sarno: situada entre Nàpols i Salerno, a la regió de la Campania s'estén al llarg de 438 Km², travessa les províncies de Nàpols, Salerno i Avelino i agrupa uns 38 municipis representant al voltant de 400.000 habitants. El Sarno és un riu costaner de 24 km que desemboca al sud del golf de Nàpols. Quasi en la totalitat del seu curs travessa per medi urbà i està fortament contaminat per indústries, l'ús intensiu de l'agricultura i per les aigües residuals urbanes.

La Conca de la Sorgue: està situada al cor de la Vaucluse i ocupa uns 1.250 Km². Agrupa a 15 municipis i 65.000 habitants. La Sorgue ha estat sempre uns dels fonaments essencials de l'economia local de la regió, on encara hi ha activitat agrícola ben implantada. El sector terciari però, és el més important, estimulat per l'efecte combinat d'un fort desenvolupament demogràfic, de les activitats de lleure i d'una demanda turística creixent.

La conca del Ripoll: el Ripoll forma part d'una conca -la del Besòs- d'uns 1000 Km² d'extensió, que abasta un territori habitat per uns 2.000.000 de persones i en el què trobem prop de 10.000 indústries. Al llarg dels quaranta quilòmetres del seu recorregut travessa diferents poblacions de la comarca del Vallès Occidental. El seu cabal mitjà diari és aproximadament de 36.350 m³/dia, recull les aigües d'una conca de 243 Km² i té un pendent mitjà d'1.53 % i una sinuositat d'1.41.

El Ripoll és un afluent tributari del Besòs, situat juntament amb el riu Sec, al vessant més occidental de la seva conca. Com a riu mediterrani és caracteritzat per tenir poc cabal, ser força irregular i tenir avingudes poc freqüents però molt importants, de les quals la més recordada -el setembre de 1962- va provocar grans inundacions i greus danys materials i humans.

Al llarg de tot el riu ens trobem amb un conjunt patrimonial d'especial interès format per jaciments paleontològics i arqueològics de diferents èpoques i característiques per edificacions i construccions preindustrials, industrials, agrícoles i religioses, per instal·lacions o enginyers hidràulics i per ponts, guals i camins.

Podem entendre el Ripoll com una unitat de contradiccions aparents: un cabal superficial escàs i alhora amb una capacitat important de generar activitat i recursos; un intens procés de deteriorament recent i progressiu i un conjunt patrimonial d'interès històric i cultural encara existent; un espai de frontissa entre el món urbà i el rural i un parc industrial tèxtil competitiu i en activitat; un espai profundament transformat i humanitzat però amb una singularitat geomorfològica i amb alguns paisatges conservats de gran riquesa i diversitat.

Actuacions

Les actuacions que s'han portat a terme en el període 2004-2006, han estat bàsicament de dos tipus: en el primer grup ha estat la posada en marxa de l'experiència pilot que consisteix en la senyalització horitzontal i vertical del camí del riu, jornades de bones pràctiques a l'hort, elaboració d'una exposició del riu itinerant pels sis municipis, organització d'una festa de cloenda del Ripoll, un sistema d'informació geogràfica, un mapa del camí del riu i un seminari sobre el riu Ripoll. A nivell transnacional s'han realitzat cartografies i bases de dades sobre els recursos i activitats al voltant del riu, intercanvis d'experiències d'experts, conferències i tallers d'activitats.

Metodologia

Per tal de poder treballar a nivell transnacional es va crear un "Comitè de Pilotatge" amb un reglament intern de funcionament. Aquest comitè estava format per representants polítics, tècnics i administratius, amb un director de programa i una assistència tècnica exterior. Es van establir també cinc trobades per tal de revisar el projecte a nivell transnacional.